

ستاد بزرگداشت دهه کرامت، شعار و اسامی روزهای این دهه را در سال ۱۴۰۴ اعلام کرد. شعار سال دهه کرامت با عنوان «ایران، امام رضا(ع)» نام‌گذاری شده و عناوین روزهای دهه کرامت هم به شرح زیر است:

سه شنبه، ۹ اردیبهشت همزمان با سالروز ولادت حضرت فاطمه معصومه (س) و روز دختر «حضرت فاطمه معصومه (س)؛ بهترین دختر دنیا»

شعار و عناوین دهه کرامت اعلام شد

حجت الاسلام دکتر حسن رضایی مهر، استاد سطوح عالی حوزه علمیه قم از مهم‌ترین نقش رئیس مکتب جعفری می‌گوید

امام صادق(ع) پیشوای تمدن‌ساز

چند سالی است یکی از دغدغه‌های مهم رهبر معظم انقلاب که بارها مورد تأکید قرار داده‌اند، بازخوانی مفهوم «تمدن‌نوین اسلامی» است.

اصطلاحی که تنها یک کلیدواژه پرطمطراق نبوده و یکی از زیربنایی‌ترین واژگان برای ساخت جامعه مبتنی بر اندیشه اسلامی است. ریشه و مبنای تمرکز بر ضرورت تمدن‌سازی در جامعه امروزی به دوران زندگی ائمه معصومین (ع) بازمی‌گردد. به عقیده بسیاری از اهل علم و اندیشه، شکل‌گیری تمدن اسلامی در پرتوسیره علمی و عملی امامان شیعه، در فضاها و تنگناهای مختلف سیاسی و مذهبی جهان معاصر امر فرخنده‌ای است که لازمه حرکت در مسیر شکوفایی است. با وجود نقش‌آفرینی رهبران دینی ما در این مسیر، نقش خاصی و سترگ امام صادق (ع) در تمدن‌سازی دارای اهمیت ویژه‌ای است. حجت‌الاسلام دکتر حسن رضایی مهر، استاد سطوح عالی حوزه علمیه قم، پژوهشگر و نویسنده کتب «دین و علوم طبیعی»، «علم و دین دو موهبت معرفت بخش» و «عرفان زیارت و زیارت عارفانه» در گفت‌وگو با جام‌جم از نقش و جایگاه امام ششم شیعیان در تمدن‌سازی برای جهان اسلام گفته است.

■ ■ ■

آی‌ تمدن در اندیشه اسلامی چه جایگاهی دارد و چرا پرداختن به این موضوع دارای اهمیت است؟

شکل‌گیری و اوج شکوفایی تمدن اسلامی را باید در فاصله زمانی قرن دوم تا هشتم هجری دنبال کنیم. در این فاصله زمانی مسلمانان در علوم و فنون مختلف به رشد چشمگیری رسیدند و به گواه تاریخ در بازه زمانی قرن دوم تا پنجم توانستند در رهبری علمی و تمدنی جهانی را از آن خود کنند. چنین رشدی بدون توجه به‌رهبران دینی جامعه اسلامی امکان‌پذیر نبود و دلیل آن را نیز باید در آموزه‌های دینی پیجوییم. وقتی از تمدن اسلامی سخن می‌گوییم، از تمدنی صحبت می‌کنیم که روح معارف تولیدکننده آن بوده، بنابراین اندیشه و معارف دینی، ریشه و روح تمدن ماست. امری که قلمرو زمانی و مکانی نداشته و اگر در آن برهه زمانی محقق شده، به عملکرد مسلمانان بازمی‌گردد.

اجتماعی‌بودن احکام اسلامی مبنای تمدن‌سازی بوده، چرا که اسلام در هیچ موقعیتی از جامعه و امور اجتماعی غافل نبوده و احکام اسلامی به‌طور قابل توجهی معطوف به اجتماع و مسائل مربوط به جامعه است. از طرفی ترغیب و تأکید اسلام به تحصیل علم و حکمت، در شکل‌گیری تمدن اسلامی تأثیر جدی داشته، زیرا تحصیل علم در معنای عام آن که حتی شئون مدنیت ازجمله معماری و هنر را در بر بگیرد درواقع تشویق به تمدن‌سازی است. در قرآن مکررا به تأمل و دقت در آیات و انفس و اسرار هستی تأکید شده و مردم را به تحقیق در این امور و تحصیل آنها فرا خوانده است. در روایات نیز طلب علم واجب و فریضه عنوان شده که همه این سفارش‌ها خود، سنگ بنای تمدن اسلامی

۱۰ اردیبهشت «بانوی کرامت و مهربانی؛ الهام‌بخش دختران مقاومت»۱۱ اردیبهشت و همزمان با روز جهانی کار و کارگر «سرمایه‌گذاری برای تولید با کار و خدمت کریمانه»۱۲ اردیبهشت، همزمان با سالروز شهادت استاد مرتضی مطهری و روز معلم «معلم امیدآفرین؛ پرچمدار اندیشه مطهر، مروج آرمان مهدوی»۱۳ اردیبهشت، پنجم‌ذی‌القعدة روز تجلیل از امامزادگان

و بقاع متبرکه و بزرگداشت حضرت صالح بن موسی الکاظم (ع) «امامزادگان (ع)، منادیان ولایت و محبت اهل بیت(ع)»۱۴ اردیبهشت، روز بزرگداشت حضرت احمد بن موسی شاهچراغ (ع) «حضرت احمد بن موسی شاهچراغ (ع)؛ امین ولایت، الگوی شجاعت»۱۵ اردیبهشت، روز بزرگداشت شیخ صدوق (ره) «اعتاب مقدس؛ پایگاه نشر معارف قرآن و

اهل بیت(ع)»۱۶ اردیبهشت، «کرامت انسانی، هویت ایرانی در پرتو مکتب رضوی»۱۷ اردیبهشت «مسجد محله کرامت؛ محور مواسات و همدلی»۱۸ اردیبهشت، «سلوک انقلابی؛ هم‌عهدی با شهیدان، همراهی با مظلومان»۱۹ اردیبهشت سالروز ولادت حضرت امام رضا(ع) «ایران امام رضا(ع)؛ یک جهان کرامت».

ندارند. چنانچه در متون روایی چون بحارالانوار روایتی از امام صادق (ع) با این مضمون بیان شده که حضرت از کمی یاران صادق و مخلص به عنوان دلیلی محکم برای عدم اقدام سیاسی و انقلابی یاد می‌کنند. امام خوب می‌دانستند که با این وضعیت حفظ دین و رسالت هدایتگری باید از طریق دیگری انجام شود؛ طریقی که به نتیجه مطلوب منتهی شود.

آی برنامه امام چه بود؟

تشخیص امام صادق (ع) این بود در وضعیتی که شرایط قیام موجود نیست، به تبیین و تثبیت عقاید شیعی پرداخته و معارف تشیع را نهادینه سازند و نه تنها در سایه معارف اسلامی و شیعی به هدایتگری بپردازد و در امتداد این راه سنگ بنای فرهنگ و تمدن عمیق اسلامی را پایه‌ریزی کنند. از این رو دست به یک فعالیت فرهنگی عمیق زدند و با تربیت شاگردان زیادی، مکتب تشیع را برای همیشه بیمه کردند. سعی حضرت بر این بود که اگر مبارزه مقدور نیست تفکر سالم و ظالم‌ستیز شیعه حفظ شود و قوت یابد. گذشت زمان نشان داد که هوشیاری و ژرف‌اندیشی امام صادق (ع) بیشترین ضربه را به دشمنان وارد کرد؛ بنابراین امام قیام کرد اما نه قیام نظامی، بلکه قیام علمی و فرهنگی که نتیجه آن تثبیت و اقتدار شیعه و اسلام ناب بود. ایشان از فرصت پیش آمده اوضاع سیاسی موجود به خوبی استفاده کردند و افرادی را برای تبلیغ مذهب شیعه و معارف شیعی به بخش‌های مختلف سرزمین اسلامی اعزام می‌کردند. از طرف دیگر آن حضرت نهضت علمی و فرهنگی پدر بزرگوار خود را ادامه داده و حوزه علمیه و دانشگاه تمدن‌ساز در رشته‌های مختلف علوم عقلی و نقلی را گسترده کرده و شالوده مکتب تشیع را بی‌ریزی کنند.

آی با توجه به این‌که خاستگاه تمدن و فرهنگ اسلامی در مدرسه اهل بیت بوده است، امام صادق (ع) در این رابطه و رویدادهای فرهنگی و تمدنی پس از آن، چه نقشی ایفا کرده‌اند؟

ما حضرت امام صادق (ع) را امام تمدن‌ساز می‌شناسیم، براین اساس درک نقش آن حضرت در احیا و شکوفایی تمدن اسلامی بسیار ضروری است تا از این رهگذار هم مقام آن حضرت را بیشتر بشناسیم و هم وظیفه خود را بهتر تشخیص دهیم. همان‌طور که بیان شد دوران امام صادق (ع) دوران بسیار حساسی بود؛ وجود جریان‌های سیاسی، جنگ‌های درون و بیرون حاکمیتی، پیدایش فرق و مذاهبی که از اسلام تنها ادعایی بیش همراه خود نداشتند و مسیر انحراف را می‌پیمودند، مسائل و مصائبی بود که امام با آنها مواجه بود و باید با رصد آنها و برنامه‌های راهبردی جامعه را از این خطرات نجات می‌دادند. آن حضرت با تبیین معارف بلند اسلامی و تفسیر کتاب و سنت نگذاشتند مردم در تاریکی انحراف اسیر شده و چراغ دین و دانش خاموش شود اما با درایت امام‌گونه خویش، مردم را در مسیر و کتاب و سنت هدایت کرده و از طرفی با تأسیس مدرسه بزرگ علوم اسلامی، تربیت اساتید برجسته در رشته‌های مختلف علوم، برگزاری مناظرات علمی موجب اقتدار مبانی بنیادین مذهب اهل بیت (ع) شدند. من متقدم این اقدامات امام مهم‌ترین اثرگذاری در رونق تمدن اسلامی را داشته است. تنوع حوزه‌های علمی مدرسه امام صادق (ع) و توجه به همه مبانی علمی مورد نیاز تمدن‌سازی، چون طب، نجوم، شیمی، کلام، فلسفه، احکام، فقه، اصول و سعه‌صدر در تدریس و تربیت افراد با اندیشه‌های مخالف و موافق، از مهم‌ترین دلایلی بوده که باید با افتخار پیجوییم امام صادق (ع) امام تمدن‌ساز است. این‌که دوست و دشمن به علم امام اعتراف کرده و از نقش‌آفرینی بنیان‌گذار مکتب جعفری در ساخت جامعه‌ای متمدن یاد کرده‌اند، دلیل عملکرد مؤثر پیشوای ماست. رویکرد امام صادق (ع) علاوه بر تمدن‌سازی برای جامعه اسلامی، ظرفیت تمدن‌سازی جهانی را داراست.

موسی‌بن جعفر نقل کرد که از پدرش جعفر بن محمد شنیده که می‌گفت: زید برای قیامش با من مشورت کرد من به او گفتم عمو جان اگر دوست داری که همان شخص به دار آویخته در کناسه (محل‌های در کوفه) باشی راه تو همین است موقعی‌که زید از حضور امام صادق (ع) بیرون رفت امام فرمود: وای به حال کسی‌که ندای او را بشنود و به یاری او نشتابد.

آی باتوجه به وضعیت ناآرام سیاسی دوران امام صادق (ع)، چرا حضرت قیامی را علیه سلاطین برنامه‌ریزی نکردند تا آرمان حکومت اسلامی محقق شود؟

از آنجا که وظیفه حفظ دین و هدایت مردم برعهده امام است باید به بهترین وجه ممکن این وظیفه را انجام دهند. هر ارامی در زمان خود موظف به وظیفه‌ای است که به دوش اوست و این وظیفه لزوما قیام نیست و بسته به شرایط و مقتضیات تعریف شده. درخصوص امام صادق (ع) باید گفت آن حضرت به خوبی

می‌دانستند که خروج عباسیان علیه بنی امیه، برای رسیدن به قدرت است و اعتقادی به امامت و خاندان رسالت

چه در زمان امویان که جنگ قدرت و ضعف حکومت باعث ناپسامانی جامعه بوده است و چه در زمان روی کار آمدن عباسیان که حکومت از قوام جدی برخوردار نبوده است. علاوه بر مشکلات سیاسی درون دستگاه خلافت برخی رویدادهای برون مرزی نیز بر ایجاد شرایط سخت و ناگوار در جغرافیای مسلمان مؤثر بوده است. شکل‌گیری برخی قیام‌ها چون قیام زید بن علی و ابومسلم خراسانی، استقلال طلبی در محدوده قلمرو حکومت و جنگ‌های پیاپی نمونه‌ای از رویدادهای این دوران است. دوران امام صادق (ع) از نظر سیاسی، با چالش‌ها و ناآرامی‌های فراوانی همراه بوده است. هدایت و راهنمایی مردم که وظیفه اصلی امام محسوب می‌شد، در چنین فضایی بسیار دشوار و نیازمند صبر و استقامت فراوان بوده است.

آی موضع امام (ع) نسبت به این جریان‌ها چه بوده است؟

موضع امام(ع) نسبت به بسیاری از این حرکت‌ها منفی بوده اما درباره شخصیت و قیام زید بن علی، نظرات مختلفی مطرح شده است. در عین حال، دلایل و شواهد فراوانی وجود دارد که نشان می‌دهد قیام او با اجازه و موافقت حضرت امام صادق (ع) انجام شده است. از جمله این شواهد، گفتار امام رضا (ع) در پاسخ مأمون است که امام طی آن فرمود: پدرم

برش

وظیفه جامعه علمی در قبال مکتب جعفری

ما به عنوان پیروان آن حضرت، قطعا درخصوص این موضوع وظایفی داریم که لازم است مورد توجه و عمل قرار گیرد. تمسک به سیره و سنت اهل بیت(ع) از وظایف مهم و اساسی در فهم دین و تعالی تمدن اسلامی است. وقتی علم و معرفت در این خانه اهل بیت است، زیرا از این رهگذار می‌توان برای احیای تمدن اسلامی برنامه‌ریزی کرد. دومین وظیفه ما آسیب‌شناسی افول تمدن اسلامی است. این‌که که چرا پس از قرن‌ها تعالی و شکوه آن کم‌رنگ شد. سومین وظیفه توجه جدی به تولید علم است. رکن اساسی احیای

فضاهای مختلف نمایشگاه

کتاب مشخص شد

کارگروه اجرای نمایشگاه کتاب در فاصله کمتر از ۱۵ روز تا آغاز این رویداد فرهنگی به طور کامل در محل مصلى مستقر و دسترسی به سالن‌های برگزاری نمایشگاه نیز میسر شده و فعالان بخش اجرایی در تدارک آماده‌سازی آن هستند. در نمایشگاه کتاب سال جاری دو فضای ۴۰۰۰ متر مربعی در دو سوی گنبدخانه مصلى برای بخش ناشران آموزشی تدارک دیده شده است. بخش کودک و نوجوان نیز در زیرزمین شیبستان شرقی با فضایی بالغ بر ۲۰ هزار متر مربع برپا خواهد شد. بخش دانشگاهی در طبقه اول شیبستان شرقی شامل ۵۰۰۰ متر سالن و ۲۰۰۰ متر فضای باز مسقف و بخش کتاب‌های لاتین و عربی در فضایی بالغ بر ۵۰۰۰ متر مربع در طبقه اول شیبستان غربی فعالیت خواهند داشت. شیبستان اصلی مصلى نیز در فضایی با ۳۲ هزار مترمربع میزبان ناشران عمومی خواهد بود. در این دوره از نمایشگاه، نیم طبقه دوم شیبستان به بخش بین‌الملل و رسانه اختصاص داده شده که این فضا نیز بیش از ۸۰۰۰ متر مربع است.

برگزاری اجتماع بزرگ

صادقیون در میدان صادقیه

اجتماع بزرگ صادقیون با حضور پرشور هیات‌های مذهبی، مداحان برجسته و خادمان اهل بیت(ع) در فلکه دوم صادقیه برگزار می‌شود. اجتماع صادقیون از ساعت ۱۰ صبح فردا آغاز خواهد شد و با سخنرانی حجت‌الاسلام شیخ ناصر یوسفی و اجرای سیدکمال هاشم‌زاده همراه است. در این مراسم حاج سعید حدادیان، حاج عبدالرضا هالابی، حاج امیر عباسی و کربلایی محمدحسین حدادیان به مرثیه‌سرایی می‌پردازند و دسته‌های عزاداری از مساجد شاخص منطقه، همچون مسجد جامع امام سجاد (ع) و مسجد علی‌بن ابیطالب (ع)، پیش از آغاز رسمی مراسم به سمت فلکه دوم صادقیه حرکت خواهند کرد.

قاب

رویداد

فضاهای مختلف نمایشگاه

کتاب مشخص شد

کارگروه اجرای نمایشگاه کتاب در فاصله کمتر از ۱۵ روز تا آغاز این رویداد فرهنگی به طور کامل در محل مصلى مستقر و دسترسی به سالن‌های برگزاری نمایشگاه نیز میسر شده و فعالان بخش اجرایی در تدارک آماده‌سازی آن هستند. در نمایشگاه کتاب سال جاری دو فضای ۴۰۰۰ متر مربعی در دو سوی گنبدخانه مصلى برای بخش ناشران آموزشی تدارک دیده شده است. بخش کودک و نوجوان نیز در زیرزمین شیبستان شرقی با فضایی بالغ بر ۲۰ هزار متر مربع برپا خواهد شد. بخش دانشگاهی در طبقه اول شیبستان شرقی شامل ۵۰۰۰ متر سالن و ۲۰۰۰ متر فضای باز مسقف و بخش کتاب‌های لاتین و عربی در فضایی بالغ بر ۵۰۰۰ متر مربع در طبقه اول شیبستان غربی فعالیت خواهند داشت. شیبستان اصلی مصلى نیز در فضایی با ۳۲ هزار مترمربع میزبان ناشران عمومی خواهد بود. در این دوره از نمایشگاه، نیم طبقه دوم شیبستان به بخش بین‌الملل و رسانه اختصاص داده شده که این فضا نیز بیش از ۸۰۰۰ متر مربع است.

نوا

روند صدور مجوزها

کند و کهنه است

بابک رضایی، مدیرکل جدید دفتر موسیقی وزارت فرهنگ و ارشاد با بیان این‌که متأسفانه شاهدیم برخی هنرمندان به دلایل مختلف از فضای رسمی موسیقی کشور فاصله گرفته‌اند، گفت: هنر سرمایه معنوی جامعه و متعلق به همه مردم است و هیچ‌کس نباید از آن حذف شود. وی با بیان این‌که امروز روال کهنه و کند صدور مجوزها و نظارت بر آنها آن به دغدغه بزرگی برای هنرمندان تبدیل شده، افزود: تلاش می‌کنم با بازنگری در روند‌ها و شیوه‌های موجود، کاهش بروکراسی غیرضروری و استفاده از ظرفیت‌های دیجیتال، این روند را اصلاح، تسریع و شفاف‌تر کنم تا هنرمندان با دغدغه کمتر، به خلق، نشر و اجرای آثار خود بپردازند. رضایی گفت: موسیقی ایرانی، ریشه در تاریخ و فرهنگ غنی و کهن ما دارد و در عین حال، نیازمند به‌روز شدن، نوآوری و تنوع بر پایه همان اصالت هاست. از موسیقی کلاسیک ایرانی و نغمات موسیقی کهن نواحی متنوع و غنی کشور تا بسیاری گونه‌های دیگر، همه باید در چهارچوب ارزش‌های فرهنگی ایران مورد حمایت قرار گیرند.

